

Inhalációs eszköz helyes használatának ellenőrzése az asztmás és COPD-s betegeknél

Nagy Katalin

2020.11.05.

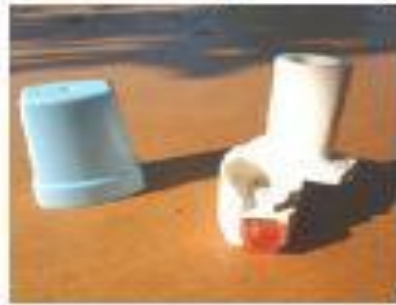
- Az asztmás és COPD-s betegek fő gyógyszere inhalációs készülékeken keresztül jut a tüdőbe, a helyes használat **maximálja a terápia előnyeit**, miközben minimalizálja a lehetséges káros mellékhatásokat.
- A nehezen használható inhalációs eszközök negatívan befolyásolhatják a betegség kimenetelét, és a rossz inhalációs technikával rendelkezőknél gyakoribb a nem rendszeres eszközhasználat.
- Ha az inhalációs eszközt a beteg **rossz technikával** használja, akkor az növelheti az állapotromlás, exacerbációk számát, növelheti a soron kívüli orvosi vizetek számát, ronthatja az életminőséget és csökkenti a várható élettartamot.

- Világszerte kb. 300 millió embernek van asztmája és a 40 évesnél idősebb felnőtt lakosság 10%-a lehet COPD-s.
- A hazai asztma és COPD epidemiológiai adatok valójában nyilvántartási adatok, a tüdőgondozói hálózatban regisztrált felnőtt betegek képezik a becslés alapját.
- 2019-ben a gondozott asztmás betegek száma **321 039 fő**,
- a COPD-s betegek száma **195 057 fő** volt.

- A WHO szerint a krónikus betegségben **szenvedők kevesebb, mint 50%-a használja hosszú távon**, az előírt rendszerességgel, javasolt dózisban, jó technikával az inhalációs eszközt.
- Szakirodalomban a felmérések szerint az **inhalációs eszközt használó betegek 70%-a nem helyesen használja az eszközt**

Aerolizer ©

Axahaler ©

Breezhaler ©

Handihaler ©

Turbuhaler ©

Easyhaler ©

Nexthaler ©

Diskus © /Accuhaler ??

Ellipta ©

Genuair ©

Elpenhaler

Betegoktatás

A beteg nem követi az orvosi utasításokat

- A tanulmányok következetesen kimutatják, hogy a betegek 50%-a nem veszi be az orvos által felírt gyógyszert vagy helytelenül szedi

Az orvosok általában nem veszik számításba az utasítások be nem tartását, mint a rossz eredmények egyik lehetséges okát

Levegőt mindenki tud venni...

- A kontrollvizsgálatok során az orvosok gyakran feltételezik, hogy amit egyszer elmondtak, a beteg abból mindent megjegyzett és betartott.

Minőségfejlesztési projekt SMART célja

- A tüdőgondozói szakrendelésen egy hónapos időintervallumban megjelent összes asztmás és COPD-s betegek kontroll vizsgálata során, történjen meg a megjelent betegek 50%-ánál a helyes eszközhasználat ellenőrzés, amit erre az ellenőrzési folyamatra készített sablonon dokumentálni fog.

Eszközhasználatot ellenőrző csekklista

Belégzőeszköz helyes használat ellenőrzése	
Belégző eszköz neve vagy típusa:	
Jelölések: 0 →Gyakorlással sem sikerül helyesen végrehajtani 1 →Gyakorlás után jól használja 2 → Jól használja belégzőeszközét	
1. Eszköz előkészítése használatra	
2. Használat előtt, hosszan kifújja az összes levegőjét	
3. Szájába veszi az eszközt, ajkait rázárja a csutorára	
4. Erőteljesen és mélyen beszívja a hatóanyagot (por alapú inhalátor) Aktiválja a tartályt és egyidejűleg hosszú, mély belégzés (spray inhalátor)	
5. Kiveszi az eszközt a szájából és visszatartja a lélegzetét kb. 5-10 mp-ig	
6. Kiöblíti a száját	
Megjegyzés:	

Eredmények

- **485 db kitöltött sablon**
- **Folyamat indikátor** – SMART célom, az elvégzett helyes eszközhasználat ellenőrzés: **54,7% megvalósult**
- **Eredmény indikátor** –2 és 3 hibával használók összesen: **37%**
 - a 2 hibával használók **15,6 %**,
 - 3 vagy annál több hibával használók **20,4%**,
 - Leggyakoribb hibapár aránya az összes ellenőrzésből, hogy nem fújja ki a levegőt, és a gyógyszer belégzés után nem tartja vissza a lélegzetét, **20 %**

Tanulságaim

A helyes eszközhasználati tudás felméréséből kiderült, mire figyeljünk jobban betegoktatáskor és a helyes használat ellenőrzéskor

Az eszköz helyes használat ellenőrzési protokoll kialakításának a szükségessége

Csekklista fejlesztés

Az eszközhasználat ellenőrzés eredményének dokumentálása a betegdokumentációba

Köszönöm a
figyelmet!

—

Eszközhazsnálatot ellenőrző csekklista

- Sorvezető arról, hogy...
- Milyen az ellenőrzés helyes kivitelezése
- Értékelési útmutató a beteg tudásáról
- Mit írunk a betegdokumentációba

- Kérdésem...
- Szívesen használná ezt vagy hasonló csekklistát a munkája során?

Betegoktatás a betegbiztonságért!

INHALÁCIÓS ESZKÖZHASZNÁLAT FELMÉRÉSE

Beteg neve:

Inhalációs eszköz neve:

A felméréssel azt szeretnénk megtudni, hogy milyen az inhalációs eszközöket évek óta használó betegek eszközhazsnálati ismerete.

A felmérés menete:

1. **Adjuk a beteg kezébe** azt a betanító eszközt, amit ellenőrizni szeretnénk.
2. Kérjük meg a beteget, hogy **mutassa be nekünk**, hogyan szokta használni eszközét otthon.
3. Ha nem helyesen használta az eszközét, akkor **mondjuk el, mutassuk be a betegnek a helyes eszközhazsnálatot**.
4. Korrigálás után kérjük meg a beteget, hogy a **helyes eszközhazsnálatot mutassa be** nekünk.
5. **Értékeljük** a beteg eszközhazsnálati ismeretét a táblázatban.
 - a. 0 pont, ha korrigálás után sem tudta jól használni az eszközt.
 - b. 1 pont, ha korrigálás után helyesen használta az eszközét.
 - c. 2 pont, ha korrigálás nélkül helyesen tudta használni eszközét.
6. Az értékelés **eredményét rögzítsük** a beteg dokumentációjában.
 - a. 12 pont → Beteg az eszközét helyes technikával használja.
 - b. 10 - 11 pont → Beteg az eszközét korrigálás után helyes technikával használja.
 - c. 5 - 9 pont → Beteg az eszközét korrigálás után megfelelően használja. Az eszközhazsnálat ismételt ellenőrzése javasolt.
 - d. 4 - 0 pont → Beteg az eszközét korrigálás után sem tudja megfelelően használni.

Helyes eszközhazsnálat ellenőrzés lépései	Értékelés
1. Eszköz előkészítése használatra. A belégző eszköz helyes betöltése használat előtt, például az eszköz felrázása, kapszula behelyezése, eszköz eltekerése a megfelelő irányba, eszköz megnyomása az előírt helyen, kupak eltávolítása stb.	
2. Használat előtt hosszan, ajakfékkel kifújja az összes levegőt , vállait előre engedve segítve a tüdejét a levegő kipréselésében.	
3. Szájába veszi az eszközt , ajkait rázárja a csutorára. Akkor tudja a beteg elég erővel beszívni a hatóanyagot, ha a szája és az eszköz között nincs rés.	
4. Erőteljesen, hosszan, mélyen belélegzi a hatóanyagot (por inhalátor) Aktiválja a tartályt és egyidejűleg hosszan, mélyen belélegzi a hatóanyagot (spray inhalátor) Akkor mély a belégzés, ha a beteg egyenesen ül, ha a mellkasa megemelkedik a belégzett levegőtől, vállait hátra húzva tudja segíti a tüdő tágulását.	
5. Kiveszi az eszközt a szájából, és megemelkedett mellkassal visszatartja a levegőt legalább 5-10 másodpercig.	
6. Kiöblíti a száját. (Erre rákérdezzünk, hogy szokta-e?) Akkor helyes az öblítés, ha kiköpi és nem lenyeli a szájoöblítésnél a vizet.	